ר' אליעזר היא דאמר מתנדב אדם אשם תלוי
בכל יום הילכך אמרינן ליה אייתי אשם תלוי
ואתני אי אכל ראשון שומן הוא אכל חלב
ליהוי כפרה ואי לא ליהוי (א) נדבה (א)ת"ר אכל
ספק חלב ונודע לו ספק חלב ונודע לו רבי
אומר אומר אני כשם שמביא חטאת על כל
אחת ואחת כך מביא אשם תלוי על כל אחת
ואחת רבי יוסי ברבי יהודה ור' אלעזר (ב) ורבי
שמעון אומרים אאין מביא אלא אשם תלוי
אחד שנאמר 1על שגגתו אשר שגג אפילו על
שגגות הרבה אינו חייב אלא אחת אמר ר'
זירא כאן שנה רבי (ג) ידיעות ספק מחלקות
לחטאות רבא אמר אין ידיעות ספק מחלקות
לחטאות אלא הכי קתני בכשם שאם היתה
לו ידיעה ודאי מביא חטאת על כל אחת ואחת
כך אם היתה לו ידיעת ספק מביא אשם תלוי
על כל אחת ואחת א"ל אביי ואת לא תסברא
דידיעות ספק מחלקות לחטאות דאי סלקא
דעתך ידיעות (ד) [ספק] אין מחלקות לחטאות
וחטאת אחת מביא אמאי מביא אשם תלוי
על כל אחת ואחת והתניא (ה) גכללו של דבר
כל שחלוקין בחטאות חלוקין באשמות אמר
ליה רבא בר חנן לאביי ולדידך דאמרת
ידיעות ספק מחלקות לחטאות אלא מעתה אכל כזית חלב לפני יום הכיפורים
וכזית חלב אחר יום הכיפורים ויוה"כ במקום אשם תלוי קאי הכי נמי דמביא
שתי חטאות הא בהעלם אחת אכלינון א"ל אביי ומאן לימא לן דיום הכיפורים
מכפר (ו) על דלא מתידע ליה דילמא והוא דמתידע ליה א"ל רבא (א) (ז) גהודע
דולא הודע תנן איכא דאמרי אמר ליה רבא בר חנן לאביי מה אילו אכל כזית
חלב שחרית ביום הכיפורים וכזית חלב במנחה ביוה"כ הכי נמי דמיחייב
שתי חטאות א"ל אביי ומאן לימא לן דיוה"כ כל שעתא מכפר דילמא כוליה
יומא מאורתא א"ל (ח) ז(רבה בב"ח תרדא) (ט)תניא ו הרי שבא לידו ספק עבירה
ביוה"כ אפילו עם חשיכה פטור שכל היום מכפר (י) מתיב רב אידי בר אבין
(יא) האכל ושתה בהעלם אחת אינו חייב אלא חטאת אחת והא בין אכילה
לשתייה אי אפשר דלא הוה שהות ביום דמתיידע ליה וכפר ליה (יב) דיוה"כ
במקום אשם תלוי קאי וקתני אינו חייב אלא חטאת אחת ואי סלקא דעתך
ידיעות ספק מחלקות לחטאות ליחייב שתי חטאות אמרי כי אמר ר' זירא
לרבי הא רבנן היא והא מדסיפא רבי היא דקתני (יג) ושתה ציר או מוריים פטור
הא חומץ חייב ומני רבי היא דתניא חומץ אין משיב את הנפש רבי אומר
אומר אני חומץ משיב את הנפש ומדסיפא רבי רישא נמי רבי אמרי סיפא
רבי רישא רבנן איתיביה רבא אכל היום אכל למחר נהנה היום נהנה למחר
אכל היום נהנה למחר נהנה היום אכל למחר (יד)ואפילו מכאן ועד שלש שנים
מנין שהן מצטרפין זה עם זה ת"ל 2תמעול מעל ריבה ואמאי הא כיפר עליה
יום הכפורים אמרי כי מכפר יוה"כ על איסורא על ממונא לא מכפר ואיבעית
אימא כי מכפר יוה"כ על כוליה שיעורא על פלגא דשיעורא לא מכפר (טו)וכן
אמר ריש לקיש כאן שנה רבי ידיעות ספק מחלקות לחטאות רבי יוחנן אמר אין
ידיעות ספק מחלקות לחטאות אלא הכי קתני כשם שאם היתה לו ידיעה ודאי
מביא (טז) על כל אחת ואחת כך אם היתה לו ידיעת ספק מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת בשלמא לרבי יוחנן היינו
דקא תלי לאשם בחטאת אלא לריש לקיש חטאת באשם מיבעיא ליה קשיא ורמי דר' יוחנן אדר' יוחנן ורמי
דריש לקיש אדריש לקיש (יז)דתניא ישני שבילין אחד טמא ואחד טהור והלך בראשון ולא נכנס בשני ונכנס
חייב הלך בראשון ונכנס (יח)(פטור בשני ונכנס חייב הלך בראשון ונכנס) והזה ושנה וטבל והלך בשני ונכנס חייב
רבי

רש"י

ר' אליעזר היא. הילכך ליכא למימר חולין לעזרה נינהו: ואתני אי ראשון שומן אכל. ודאי השני חלב ואי אכל ודאי חלב (ב) מספקא ליהוי ליה כפרה להגין עליו עד שיודע לו ויביא חטאת ואי לא ליהוי נדבה: ונודע לו. שספק הוא: כשם. שאם יודע לו באחרונה שכולן ודאי חלב היו (יב) (ג) ודאי ליהוי מביא חטאת על כל אחת ואחת דידיעות ספק שבינתים מחלקות לחטאות דלא הוי העלם אחת: כך מביא אשם תלוי על כל אחת. כל זמן שלא נודע לו ידיעה ודאית: כאן שנה רבי. כדפרישית (יג): אלא מעתה אכל כזית חלב קודם יום הכיפורים וכזית חלב לאחר יום הכיפורים. ושניהם בהעלם אחת: במקום אשם תלוי. כדקתני בפ' בתרא (לקמן כה.) חייבי אשמות תלויים שעבר עליהן יום הכיפורים (ד) (יג) אי והוה ליה כידיעת ספק: דילמא. הא דאמרינן יום הכיפורים מכפר והוא דמתיידע ליה (יד) שספק חלב אכל: הודע ולא הודע תנן. בפ"ק דשבועות (דף יב:) מפרש בגמרא בין שנודע לו ספקו בין שלא נודע לו ספקו קודם יום הכיפורים יוה"כ מכפר אלמא אף על גב דלא מתיידע ליה לגמרי מכפר: תרדא. (ה) שוטה. לשון אחר עלל: אכל ושתה בהעלם אחת. ביום הכיפורים: אינו חייב אלא אחת. דשתיה בכלל אכילה: דמתיידע ליה. כלומר (טו) אי שיעור דהוי אפשר לאודועי וכיון דאיכא שהות דיום הכיפורים בנתיים כדי ידיעה הס ליה ההוא שיעור במקום (ס) ספק ידיעה באשם תלוי: רבנן היא. ר' יוסי ור' אליעזר: אכל היום. משל הקדש שוה חצי פרוטה: נהנה. במידי דלאו בר אכילה: ומכאן עד ג' שנים. ובהעלם אחד (טז): הא כפר עליו יוה"כ. שבינתים על חצי שיעור קמא ואי ידיעות ספק מחלקות הא הוה יוה"כ כידיעת ספק ואמאי מצטרפין: היינו דתלי לאשם בחטאת. דכשם שאם היתה ידיעה ודאית בנתיים היתה מחלקת לחטאות דכתיב (ויקרא ה) או הודע אליו חטאתו כך ידיעת ספק מחלקת לאשמות ומביא אשם תלוי על כל אחת ואחת אלא לריש לקיש חטאת באשם איבעי ליה למיתלי כשם שידיעת ספק מחלקת לאשמות כך מחלקת לחטאות ולכשיודע לו באחרונה יביא חטאת על כל אחת ואחת דהא עיקר ידיעת ספק באשם כתיבא: אחד טמא ואחד טהור. ואין ידוע איזה טמא ואיזה טהור: ולא נכנס. למקדש: בשני ונכנס. למקדש (יז): חייב. על ביאת מקדש דממה נפשך איכא ידיעה ודאית וטמא הוא שהרי הלך (ו) בשתיהן: בשני ונכנס. ובכניסתו בשני נעלמה ממנו טומאה דכניסה ראשונה חייב:

תוספות

והתניא כל שחלוקות כו'. ואף על גב דר' יהודה קאמר לה לעיל (דף טו:) מכל מקום לא משמע דפליג עליה רבי בהא ולרבי יוסי ברבי יהודה (יח) הכי פירושו כל שחלוקות לחטאות כגון חלב ודם פיגול ונותר חלוקין לאשמות דצריך להביא אשם תלוי על כל אחת ואחת אבל בידיעה לא קמיירי (יט) וגם לרבא הכי פירושו כל שחלוקות לחטאות בידיעת ודאי חלוקות לאשמות בידיעת ספק: **אלא** מעתה אכל כזית חלב לפני יוה"כ וכזית לאחר יוה"כ. דהשתא איכא שתי אשמות אכילת חלב דלפני יוה"כ כיפר יוה"כ במקום אשם ואכילת חלב דלאחר יוה"כ הביא עליו אשם והשתא איכא ב' אשמות הכי נמי דאם נודע לו אחר כך על שניהן שיביא שתי חטאות והא אכלם בהעלם אחת אלא לא מייתי ואם כן שמע מינה דהאי כללא כל שחלוקין כו' ליתא שהרי הכא איכא ב' אשמות וליכא כי אם חטאת אחת: **אמר** ליה דילמא יום הכיפורים אינו מכפר אלא אם כן הודע. ועתה יש שתי חטאות כמו שתי אשמות. אמר ליה רבא בר רב חנן תרדא רבא בר רב חנן היה חבר אביי כדאיתא פרק (ע) כילד מברכין (ברכות דף מו): (כ) **הא** דנקט חלב שחרית ביום הכיפורים ולא נקט מילתא דהיתר וחייב קרבן עבור יום הכיפורים עצמו דאסורה באכילה דאם כן צריך למינקט ככותבת שהוא שיעור אכילת יום הכיפורים ונקט שיעור זוטא ולכך נקט כזית חלב שהוא פחות:

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פ"ח מהלכות שגגות הל' ז [פסק כרבי והטעם מבואר בכ"מ]
יג ב מיי' שם הלכה ח:
יד ג מיי' שם פי"א הלכה ט:
טו ד מיי' שם פ"ג הלכה ט:
טז ה מיי' שם פ"ו הלכה ה:
יז ו מיי' פ"ב מהלכות שביתת עשור הל"ה טוש"ע א"ח סי' תריב סעיף ט בהגה:
יח ז מיי' פי"א מהלכות שגגות הלכה ו [ז]:

מוסף רש"י

אכל ספק חלב. חתיכה ספק חלב וספק שומן, ונודע לו. לאחר זמן שהוא ספק חלב והרי הוא באשם תלוי, וחזר ואכל ספק חלב ונודע לו שספק חלב אכל (שבועות יט:). על שגגתו אשר שגג. בפרשת אשם תלוי כתיב (שם). ידיעות ספק מחלקות לחטאות. והכי קאמר רבי כשיודע לו לאחר זמן שחלב היה, יביא חטאת על כל אחד ואחד, שידיעת ספק שהיתה לו בינתים מחלקתם דלא ניהוו שני זיתי חלב בהעלם אחד, כך כל זמן שלא נודע לו שהן ודאי חלב אלא ספק חלב מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת, אלמא מדקתני שמביא חטאת על כל אחת סבירא ליה ידיעות מחלקות לחטאות (שם). תרדא. אין לב (ב"ק קה: עי"ש) משועמם (ב"מ כ:) שוטה בהול (זבחים כה:). אכל ושתה בהעלם אחת אינו חייב אלא חטאת אחת. דחד שמא הוא, דאכילה ושתיה מחד קרא נפקא (יומא פא.). ואפילו. לא השלים אכילתו, מכאן ועד שלש שנים. מנין שהוא חייב (מעילה יח:) אחד טמא. מת קבור בו ואי אפשר להלך שלא יאהיל (שבועות יט.). והלך בראשון. ואינו יודע אם בטמא אם בטהור, ולא נכנס. למקדש, בשני ונכנס. וחזר והלך בשני וידע שהלך בשניהם והרי הוא טמא ודאי, ונכנס למקדש בהעלם טומאה שנתעלם ממנו, טומאה, חייב. קרבן עולה ויורד, שיש כאן בתחילה ידיעה ודאית (שם). הלך בראשון. וידע שהוא ספק טמא, ונכנס. למקדש בהעלם טומאה, שאין הילוכו בשביל זו, והזה ושנה. הזה בשלישי ושנה בשביעי, וטבל והלך בשני. וידע שהוא ספק טמא, ונכנס. למקדש בהעלם טומאה, חייב. או מחמת ביאה ראשונה או מחמת ביאה שניה, דממה נפשך או ביאה ראשונה או ביאה שניה בטומאה היתה (שם).

שיטה מקובצת

(א) ליהוי ליה כפרה: (ב) אלעזר בר' שמעון אות ו' נמחק: (ג) ידיעות ספק מחלקות לחטאות ה"מ למיפרך מאי כשם כדפריך לקמן לרשב"ל: (ד) ידיעות ספק אין: (ה) כללו של דבר כל שחלוקין לחטאות חלוקין לאשמות אכל כזית חלב לפני יוה"כ [וכזית חלב אחר יוה"כ] דהשתא איכא שתי אשמות יוה"כ דהוי במקום אשם וכפר על כזית ראשון אי הוי ספק חלב ואחר יוה"כ יביא אשם תלוי על הזית השני ה"נ דמייתי שתי חטאות על שניהם כשיודע לו שאכל חלב והא בהעלם אחד אכלינון ואפילו ידיעת ספק אין ולדבריו אין הכלל כל שחלוקין לחטאות חלוקין לאשמות קיים שהרי יש כאן שני אשמות ואין כאן אלא חטאת אחת כך פי' התוס' אבל מדקאמר ולדידך דאמרת ידיעת ספק מחלקת לחטאות משמע שאין פריך כך אלא ה"פ לדידך דאמרת [דידיעות] ספק מחלקות לחטאות כמו שמחלקות באשמות ואע"פ שאינו ראוי שידיעת ספק תחלק בחטאות (תחלק) כיון שאינו מביא (אלו) [אלא] בידיעה ודאית אלא שאתה [רוצה] לומר אותו מכלל זה כל שחלוקין לחטאות חלוקין לאשמות א"כ כל דבר שמחלק באשמות מחלק בחטאות ויוה"כ כיון שמחלקת באשמות יש לחלק נמי בחטאות וזה אי אפשר כיון דליכא ידיעה כלל וא"כ אין הכלל אמת לענין יוה"כ הילכך ספק ידיעה נמי לא תלמוד ממנו וכן יש לפרשו כל שחלוקין בחטאות דהיינו ידיעה ודאית חלוקין באשמות בידיעת ספק וכן אתה צריך לפרש גבי כזית חלב [שחרית] וכזית [חלב במנחה] וגבי אכל [ושתה] בהעלם אחת [אכל היום ואכל למחר] (וגבי) [אמאי] הא [כיפר עליה יוה"כ] ואי [ס"ד ידיעות ספק] מחלקות בחטאת כמו שמחלקת [באשם תלוי] וא"כ יוה"כ כחטאת [מה] חטאת [אם הפסיק] (א) בשתי חצאי [היום] לעשות ונודע לו לא יצטרפו [אף] אשם מעילות: הרא"ש ז"ל כל שחלוקין כו' ואי אין ידיעות ספק מחלקות לחטאות כיון דס"ל לרבי דמחייב אשם תלוי על כל אחת ואחת מידיעת ספק א"כ לא הוי הכלל ברור בשלמא לר' יוסי ברבי יהודה דסבר דאפילו לאשם תלוי אין ידיעות ספק מחלקות ניחא כללו של דבר כדתנן במתניתין כשם שאם אכל כזית חלב ונותר ופיגול כו' דהיינו ספק חלב וספק נותר ומיירי דלא היתה ידיעה כלל: (ו) מכפר אע"ג דלא תיבת על נמחק: (ז) רבא תרדא הודע: (ח) אמר ליה תרדא תיבות רבה בב"ח ל"ש: (ט) מתיב. גליון הוי כמו אתקפתא דלעיל אלא דלעיל פריך מסברא ומצי לדחויי דאה"נ כדתריץ לעיל אבל הכא פריך ממשנה דתני בהדיא אין חייב אלא אחת. מהר"י ז"ל: (י) ליה יום הכפורים דיוה"כ: (יא) מביא חטאת על: (יב) ודאי חלב היו מביא תיבות ודאי ליהוי נמחק: (יג) הכפורים פטורים והוה ותיבת א' נמחק: (יד) ליה קודם יוה"כ שספק חלב אכל אבל ידיעת ספק אימא דלעולם אינה מחלקת: (טו) [כלומר איכא] תיבת אי נמחק: (טז) א' והיינו צירף את המעילה לזמן מרובה דתנן לעיל [דף טו ע"ב] דחייב: (יז) למקדש ובכניסתו [נעלמו] ממנו מקדש וידע טומאה [דהוי ליה] ידיעה [בתחילה] ובסוף והעלם בנתים: (יח) יהודה. גליון דאם אכל בהעלם א' ספק שלשתן חייב שלשה אשמות. מהר"י ז"ל: (יט) קמיירי דהא סבר דאף באשמות אין ידיעות מחלקות גי' מהר"י ז"ל: (כ) הא. גליון וזה לשון הרא"ש ז"ל אילו אכל כזית חלב הוי מצי למימר אכילה סתם ולאו דוקא א"נ משום כזית נקט [חלב] דאכילת היתר בעינן ככותבת. ע"כ:

(א) נראה דל"ל דמה חטאת אם הפסיק בשתי חלאי זיתי חלב שנודע לו בנתים שאכל ספק חלב לא מלטרפי ה"נ אשם מעילות הוא כן וא"כ היכי תנן דליירף את המעילה ואפי' מכאן ועד ג' שנים.

מסורת הש"ס

(א) שבועות יט: ע"ש, (ב) [לעיל ח: טו:], (ג) [שבועות ב: לקמן כו.], (ד) [צ"ל רבא בר חנן תרדא ופי' של תרדא שוטה מוריד ריר ערוך ערך תרד וע' רש"י ב"ק קה: וב"מ כ:], (ה) [צ"ל תנן], (ו) [לקמן כה.], (ז) [יומא פא.], (ח) יומא פא., (ט) [מעילה יח: ע"ש], (י) [שבועות יט: כל הענין עד סופו], (כ) [שבועות יט.] תוספתא דטהרות פ"ו ה"ה, (ל) רש"ק מ"ז, (מ) [לעיל יז: במשנה], (נ) צ"ל איכא, (ס) צ"ל ידיעת ספק, (ע) [צ"ל כילד משתתפין עירובין דף פו.],

תורה אור השלם

1. וְהֵבִיא אַיִל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שִׁגְגָתוֹ אֲשֶׁר שָׁגָג וְהוּא לֹא יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: ויקרא ה יח

2. נֶפֶשׁ כִּי תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְיָ וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַייָ אַיִל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם: ויקרא ה טו

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל רבא תרדא הודע: (ב) רש"י ד"ה ואתני וכו' ומספקא. נ"ב ר"ל או מספיקא: (ג) ד"ה כשם וכו' שכולן ודאי חלב היו ראוי להיות מביא: (ד) ד"ה במקום אשם וכו' יום הכיפורים פטורים והוה ליה: (ה) ד"ה תרדא. נ"ב ובבבא מציעא דף כ' פרש"י לשון שעמום: (ו) ד"ה חייב על ביאת וכו' הלך בשתיהן ובכניסתו נעלמה ממנו טומאה הס"ד והשאר נמחק ונ"ב כך פרש"י בשבועות דף י"ט:

רבינו גרשום

כך על לא הודע שלהם. שנודע לו שספק חלב ודם ונותר אכל מביא אשם תלוי על כל אחד: חתיכה אחת שנינו. ברישא דמתניתין: וחייא בר רב אמר חתיכה אחת מב' חתיכות. א' של חלב וא' של שומן שנינו דלא ידע אי זו אכל: במאי פליגי. מכדי בין למר בין למר חייב באשם תלוי במאי פליגי: רב אסי סבר יש אם למסורת מצות כתיב. ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשותה אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשנה היינו חתיכה אחת ספק חלב ספק שומן שמצוה שלא לאוכלה: יש אם למקרא מצות קרינן. היינו ב' חתיכות של ספק שמצווה שלא לאוכלן: לא תיזלו בתר איפכא. להפך אחר קושיות יכול לשנויי לכו כו': עד שישגוג בב' מצות. בב' חתיכות דקסבר יש אם למקרא ומצות קרינן: כוי. דלא הכריעו בו חכמים אם מין חיה אם מין בהמה חייבין על חלבו אשם תלוי והא כוי חתיכה אחת היא: אמר ליה ר' אלעזר. אית ליה אם למסורת מצות כתיב: ספק בן תשעה לראשון. כגון הבא על יבמתו בתוך ג' חדשים שמת אחיו ואשתו ילדה לסוף ז' חדשים והרי הוא ספק אם בן תשעה הוא ושל ראשון או בן שבעה ושל אחרון יוציא דשמא הוולד בן של ראשון הוא ולא היתה זקוקה לו וקא עבר עלה משום אשת אח והוולד כשר ממה נפשך אם בן ראשון הוא הרי הוא כשר ואם בן אחרון הוא הרי הוא כשר: וחייבין. שניהם אשם תלוי שזה וזו לא ידעו שהיא מעוברת והא אשה זו דחתיכה אחת היא וקתני דחייב באשם תלוי: הא נמי ר' אלעזר היא דסבירא ליה דיש אם למסורת: נמצא על שלו טמאין וחייבין קרבן. דאמרינן בנות ישראל משמשות בב' עדים אחד בעילה בודקות עצמן אם טהורות הן אחד לו ואחד לה. בעד אחד מקנחת בעלה לראות אם יש בעד כלום דם ובעד אחת מקנחת את עצמה. אם נמצא על עד שלו דם טמאין דבידוע דבשעת בעילה היתה נדה. וטמאין כל הטהרות שנגעו אחר מיכן וחייבין בקרבן חטאת על הנדה דשוגגין היו וכן אם נמצא דם על עד שלה: איותיוס. פירש לאלתר אחר בעילה טמאין נמי וחייבין בקרבן דבידוע דבשעת בעילה היתה נדה: נמצא על עד שלה לאחר זמן. שבא עליה כגון שלא בדקה עצמה לאלתר לאחר בעילה אלא לאחר זמן ומצאה דם טמאין מספק דספק אם בשעת בעילה היתה נדה וספק שמא לאחר מיכן ראתה הילכך טמאין מספק וכל הטהרות שנגעו למפרע משעת ביאה תולין לא אוכלין ולא שורפין: ופטורין מן הקרבן מחטאת: ותני עלה וחייבין באשם תלוי. והא אשה זו דחתיכה אחת היא וקתני דחייבין באשם תלוי: חתיכה אחת ספק של חלב וספק של שומן ואכלה פטור. לגמרי מ"ט דרב קסבר ב' חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן משום הכי חייב באשם תלוי דב' חתיכות איפשר לברר איסורן אם נגע ואכל בעיקר האיסור דבודקין האחרת שנשיירה מי שהוא בקי יכול לראות אם זו היא של שומן ודאי אותה שאכל חלב היא הילכך קודם שלא בדקוה חייבין אשם תלוי ואחר שבדקוה ונודע לו דודאי חלב הוא חייב חטאת אבל חתיכה אחת ספק חלב ספק שומן ואכלה מאחר שאכלה אי איפשר לברר איסור אם חלב היתה אם שומן הילכך אין מביא אשם תלוי דאין מביאין אשם תלוי אלא על דבר שאיפשר להתברר לאחר זמן איכא דאמרי ב' חתיכות איפשר לברר איסורא להכי חייב דהיה לו לברר איזו אכל אבל חתיכה מה יכול לברר בה הילכך פטור: מאי איכא בין טעמיה דרבה לטעמיה דר' זירא. תרוויהו בעו חתיכה אחת מב' חתיכות. איכא בינייהו כזית ומחצה. כגון ב' חתיכות באחת יש בה כזית ובאחת יש בה חצי זית ואין ידוע אי זו של חלב ואכל אותה של זית: לרבה איכא מצות. דמכל מקום הא איכא בינייהו ב' חתיכות: לר' זירא אי איפשר לברר איסורו. דאותו חצי זית שנשתייר לא מינכר אי חלב הוא או שומן דדבר מועט הוא הילכך פטור. לישנא אחרינא לרבה ליכא מצוות דמצוות משמע ב' חתיכות שלימות וליכא ופטור. לר' זירא חייב דחצי זית נמי איפשר לברר איסורו אם הוא שומן או חלב מי שהוא בקי ע"י הדחק לידע מה היה הזית שלם הילכך כב' חתיכות דמי וחייב: איתיביה ר' ירמיה לר' זירא דהא כו'. וספק בן תשעה ונדה שנמצא על שלה לאחר זמן דכל הני אי איפשר לברר איסורן וחייבין אשם תלוי וקא פשט ליה אכולהו (א)הא מני ר' אלעזר היא. ולאו דברי הכל: מ"ט דרב קסבר ב' חתיכות. איקבע איסורא דודאי אחת מהן חלב הילכך חייב חתיכה אחת לא איקבע איסורא דספק שומן היא: מאי איכא בין איקבע איסור לאיפשר לברר איסורן. ובין רבא דבעי מצוות: לרבא ליכא מצוות בעידנא דאכל ישראל את השנייה דהא ראשונה ליתה דאכלה נכרי: וכן נמי לר' זירא פטור. דהא כי אכל ישראל את השנייה לא נישתייר שם ואי אפשר לברר איסורא

(א) ע"כ שייך לדף יז ע"ב